

УДК 336.225

[https://doi.org/10.33296/2707-0654-10\(20\)-03](https://doi.org/10.33296/2707-0654-10(20)-03)

ГРИЦИНА ОКСАНА

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1304-0250>

ТОФАН ІВАН

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2198-9423>

ШОЛУДЬКО ОЛЬГА

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2264-5638>

СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА II ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. Результати статті отримані за рахунок застосування методів: абстракції – при визначенні змісту поняття податкове адміністрування, порівняння – при встановленні переваг і недоліків діючої процедури податкового адміністрування, узагальнення та ідеалізації – для пошуку оптимальної складової ефективної процедури податкового адміністрування.

У статті визначено потребу у застосуванні відмінної від діючої процедури податкового адміністрування. Встановлено взаємозалежність між впливом фіскальних та політичних чинників на здійснення податкової реформи в частині процедурного супроводу. Проаналізовано еволюцію змін окремих норм податкового законодавства з метою спрощення процедури адміністрування на прикладі податку з доходів фізичних осіб та податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки. Виявлено ряд стримуючих елементів процедури податкового адміністрування, які потребують усунення або кардинального видозмінення з метою досягнення максимального фіскального бюджетного ефекту та зростання рівня податкової дисципліни платників податків. Запропоновано чіткий і зрозумілий порядок дій з метою застосування

оптимальної та необтяжливої процедури адміністрування податків усіма суб'єктами податкового законодавства.

Внаслідок переорієнтації діючої процедури податкового адміністрування на її спрощену версію пропонується креативне та раціональне вирішення питання взаємної довіри та поваги між суб'єктами податкового законодавства, мінімізації бюджетних витрат фіскального апарату та зменшення часу на податкове адміністрування платників податків.

Запропоновані елементи спрощення процедури зменшать час податкового адміністрування як працівникам фіскальних служб так і платникам податків. Також це дозволить значно заощадити на бюджетних та комерційних витратах. Спрощення процедури адміністрування податків збільшить довіру населення та малого бізнесу до фіскальних служб держави.

Ключові слова: адміністрування податків, податкове навантаження, бюджет, податкова дисципліна, податок з доходів фізичних осіб, податок на нерухомість.

Вступ. Адміністрування обов'язкових платежів (надалі податків і зборів) вимагає від усіх суб'єктів податкового права належного розуміння та дисципліни. З боку держави – це створення зрозумілих, чітких та послідовних правил податкової політики, а з боку платників податків це належний рівень податкової дисципліни та податкової культури. На жаль, вкотре доводиться констатувати, «вічне протистояння» – держави та платників податків. Та все ж зазначимо, що рівень цих взаємовідносин у світовій спільноті також є не ідеальним, про що свідчать дослідження статистичної організації Європейської комісії [9]. За даними цих досліджень протягом 2019-2020 років рівень довіри до фіскальних служб зменшується з 75% до 60 (Франція, Іспанія) в окремих країнах до 40% (Греція). Варта також відмітити що це скоріше винятки з правил ніж тенденції у країнах Європейського Союзу, адже у Німеччині, Данії, Швеції, Фінляндії та Норвегії цей рівень довіри є в межах – 90% . Саме ці країни і їхні дієві податкові механізми при адмініструванні податків і зборів є орієнтиром не тільки для нас, але і для багатьох країн Європи, які стали членами цієї спільноти.

Чому саме ця проблематика є на часі?

Актуальність тематики здійснюваного дослідження констатується незадовільними темпами модернізації процедури адміністрування податків і зборів для малого і середнього бізнесу та незрозумілими постійними реформуваннями самої податкової (чи фіскальної) служби, та, як наслідок, системним дефіцитом бюджету. Усі ці чинники разом узяті потребують детального аналізу на предмет пошуку елементів, які спростять надзвичайно громіздку та обтяжливу процедуру податкового адміністрування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Податкове адміністрування є одним із елементів цілісної податкової політики, яке забезпечує виконання фіскальної функції податків і зборів. Дослідженню фундаментальних засад та аспектів податкової політики присвячують свої праці В.Андрющенко, О.Десятнюк, Б.Іванов, В.Мельник, А.Крисоватий, В.Федосов та багато інших вчених. Безпосередньо освоєння проблематики адміністрування податків найчастіше зустрічаємо у працях А.Луцика, М.Крупки, Л.Сідельникової, В.Синчака, К.Швабія та ін. При цьому дослідження науковців були і є надзвичайно обґрунтованими та деталізованими на предмет конкретних рішень та пропозицій. Та все ж податкова політика надзвичайно є залежною від політичної та соціальної складової, які дуже швидкоплинні і видозмінні. Саме тому дослідження цього питання вимагає постійного моніторингу, адже ще недавні пропозиції можуть бути вже недієвими та недоречними оскільки змінилися ключові чинники впливу на ситуацію в Україні загалом і податкове адміністрування зокрема.

Формулювання мети статті. Метою даної статті є проведення аналізу процедури податкового адміністрування окремих обов'язкових платежів в частині організації взаємовідносин між платниками податків та працівниками державної податкової служби та пошуку оптимізації цих процесів. З метою досягнення мети були поставлені наступні цілі:

– охарактеризувати діючу процедуру організації взаємовідносин між податковою службою і платниками податків щодо адміністрування податку з

доходів фізичних осіб (надалі ПДФО) і податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки (надалі податку на нерухомість);

– встановити взаємозалежність між впливом фіскальних та політичних чинників на здійснення податкової реформи в частині процедурного супроводу;

– проаналізувати зміни деяких норм податкового законодавства з метою спрощення процедури адміністрування на прикладі ПДФО та податку на нерухомість;

– виявити ряд стримуючих чинників та елементів задля спрощення процедури податкового адміністрування, які доречно усунути або зменшити їх вплив на зростання дефіциту бюджету

– запропонувати певний алгоритм спрощеної процедури адміністрування податків як для працівників податкової служби так і для платників податків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Достатньо тривалий час податкове законодавство не мало дефініції поняттю «адміністрування податків, зборів, платежів», що в свою чергу призводило до створення суттєвих та істотних суперечностей поміж вченими. Кожен на власний розсуд та розуміння включав до змісту цього поняття складові, які містилися у другому розділі Податкового Кодексу України прийнятого ще у 2010 році. Після того, як у липні 2013 року були внесені зміни до ПКУ Законом України № 404-VII від 04 липня 2013 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи», ми отримали законодавче тлумачення поняттю адміністрування податків.

У Податковому Кодексі України зазначається «адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи» як сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного

внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом [7]. Отож, на даний час ми маємо чітку і зрозумілу дефініцію поняттю адміністрування податків і зборів. Та все ж саме поняття є тільки базисом для формування належних взаємовідносин між суб'єктами податкового законодавства. На нашу думку, проведення моніторингу щодо організації взаємовідносин доречно здійснювати на прикладі цілісної процедури адміністрування податків. Під процедурою податкового адміністрування розуміємо встановлений порядок здійснення розрахунків за податковими платежами та оформленням і поданням офіційної податкової звітності. У 20 розділах (7 вже не діють) Податкового Кодексу України зібрані роз'яснення та висвітлений порядок адміністрування податків і зборів, які діють на даний час в нашій державі, але все ж питань щодо тлумачення певних норм податкового законодавства і надалі є багато. Як бачимо, за 10 років дії Податкового кодексу України – сім розділів з нього уже виключено – це майже 40% від загального обсягу. На нашу думку, постійні та несистемні зміни податкового законодавства чітко і зрозуміло віддзеркалюють нестабільну як політичну так і економічну ситуацію у державі. На жаль, першочерговий вплив на зміну Податкового кодексу України, зокрема і адміністрування податків і зборів, мають не економічні чинники, а політичні і соціальні. Шість років нестабільної політичної ситуації, гібридна війна з Росією, Covid-19 – знаходять свій вплив і на податкове адміністрування. Необхідно констатувати, що податкове адміністрування являється лише невеликою частинкою державного адміністрування, яке відчуло вплив цих негативних вищеназваних явищ. Та все ж і без них вітчизняна податкова система на жаль має достатньо вад у частині податкового адміністрування.

До системотворчих проблем, які гальмують процес вдосконалення податкового регулювання в цілому і податкового адміністрування зокрема, відносимо:

– надто повільний процес структурного реформування податкової служби;

– тотальна корупція у різних ешелонах влади;

– відсутність дії механізму показових покарань топ-чиновників;

– неспішна діджиталізація податкових серверів;

– значна відмінність у задекларованих та реальних результатах проведених реформ.

Описувати політичну і соціальну складову у сфері податкової політики не має потреби, адже вона не є предметом дослідження, хоча і здійснює вагомий вплив на процедуру податкового адміністрування в цілому. Детальніше проаналізуємо ті чинники, які є предметом дослідження.

Ще 2018 році Державна фіскальна служба задекларувала 100% переведення у електронну площину організацію усіх взаємовідносин з платниками податків [1]. За словами тодішнього очільника ДФС: – ми маємо створити максимальну відстань (у хорошому сенсі цього слова) між фіскальною службою та платником. Люди мають взаємодіяти з інформаційними продуктами, а не з податківцями. Ми хочемо бути сучасною, комфортною службою, і ми запроваджуємо електронні сервіси для платників. Як результат – йдемо до спрощення податкових та митних процедур, полегшення ведення бізнесу і покращення інвестиційного клімату [за даними ДФС]. На жаль, на заданий показник виконання взятих на себе зобов'язань податкова служба вийде ще не скоро. Реально стає зрозумілим, що те що зроблено для великого бізнесу у частині формування бази електронних взаємовідносин значно відрізняється від реального електронного забезпечення податкового адміністрування для малого і середнього бізнесу.

Цілком погоджуємося з А. Луциком та Н. Синюткою, що «процедури і технології податкового контролю, якість податкового адміністрування доходів і податків з фізичних осіб залишаються на недостатньому рівні. Пріоритетами новітньої фіскальної політики має ставати її глобалізація та міждержавний

обмін податковою інформацією, осучаснення фіскальної термінології, креативне розширення податкової бази за рахунок інкорпорації нових методів і технологій податкового контролю. Україні слід активно оцифровувати податкову інформацію, осучаснювати підходи щодо формування ефективного фіскального простору на підставі міжнародного досвіду, що сприятиме динамічному розширенню бази оподаткування задля зростання суспільного добробуту» [6].

Таким чином, стає зрозумілим, для того щоб процес діджиталізації запрацював необхідно створити реальну та дієву електронну базу платників, нерухомості та інших активів, які можуть бути об'єктами оподаткування. Без створення цих реєстрів, обмін електронною інформацією та он-лайн адміністрування податків і зборів, на жаль, не може бути реальним та фіскально ефективним.

Досить цікавими та можливими для поширення є досвід окремих країн ЄС у питаннях вдосконалення електронного документообігу. Так, в Угорщині значно зменшився час на адміністрування податку на прибуток внаслідок суттєвого скорочення тривалості перевірки коригувань податкової звітності [2]. А у таких країнах як Литва, Польща, Португалія та Франція введена звітність в режимі реального часу перед фіскальними службами [3]. А декларації подаються згідно із квартальними або річними датами. Тобто вже не потрібно подавати разом із декларацією велику кількість додатків.

Ще одним чинником, на нашу думку, є надзвичайно примітивна реформа самої податкової служби у частині оптимізації бюджетних витрат та створення сервісної служби [5]. На даний час у Державній податковій службі створений Департамент податкового адміністрування, але на офіційному сайті служби про завдання та функції цієї структурної одиниці, яка фінансується за рахунок коштів платників податків, інформації не має. Тобто є достатньо чинників, які стримують процес адміністрування обов'язкових платежів, і це схоже на безперервне коло яке повторюється з року в рік.

Тому, вважаємо що чергова реформа апарату ДПС та ДФС до реальних покращень адміністрування податків і зборів привести не може за своєю суттю, адже відсутня пряма взаємодія між податковою службою і органами місцевого самоврядування. Саме органи місцевого самоврядування могли би надати інформацію і сформувати її у електронні блоки стосовно фактично наявних об'єктів, в першу чергу, нерухомого майна.

Так до прикладу розглянемо податок на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки. Дослідження проведені О.Агрес та Т.Шматковською цілком підтверджують наше бачення реалій сьогодення. На їх думку «уже більше семи років існує проблема, яка надзвичайно сповільнює процес нарахування податку на нерухомість. І не залежить вона від платників, а лежить в державній площині відповідальності. Адже працівники органів місцевого самоврядування з різних причин повільно наповнюють електронну базу платників податку на нерухомість, бо саме вона служить фактично першоджерелом для виявлення потенційних платників. Таким чином, повідомлення-рішення у 2015-2016 році отримали не всі платники податків, а тільки ті власники майна, відомості про яких містяться в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, до якого вносять електронну інформацію про об'єкти нерухомості з 2013 року. Інформація про значну кількість власників об'єктів нерухомості і досі міститься на паперових носіях у БТІ та місцевих радах. За експертними розрахунками міжнародних експертів, реєстр платників податків заповнений лише наполовину, хоч інформація постійно оновлюється і доповнюється» [8].

Нічого не змінилося і у 2018-2020 роках, а стало ще складніше адмініструвати цей платіж, адже створення нових ОТГ на базі сільських та міських рад фактично зупинило формування електронних версій реєстрів нерухомості, особливо збудованих до 2000 років. Проблематика адміністрування обов'язкових платежів торкається не тільки малого та середнього бізнесу, вона торкається також і фізичних осіб які власниками нерухомості і платниками податку [5].

Внаслідок цього, можемо сформулювати невтішний висновок про зростаюче податкове навантаження та трудомісткість податкового адміністрування для малого та середнього бізнесу, а також фізичних осіб – громадян України. Щодо великих платників податків, то тут держава попрацювала як слід – створені офіси великих платників податків, сформовані електронні реєстри усіх платежів, майже відсутній фізичний взаємозв'язок між платником і податковим інспектором. Тобто можемо, якщо захочемо, в окремо взятій сфері діяльності.

Згідно із звітом Державної Податкової служби за 2020 рік одним із пріоритетів роботи податкової служби є розвиток електронних сервісів задля забезпечення взаємодії платників податків з органами податкового законодавства. З листопада 2020 року ДПС запроваджено електронний сервіс «InfoTAX», який розвивається та надає платникам можливість через соціальні мережі та сайти повідомлень Telegram та Viber отримувати необхідну та доречну фахову інформацію. У ній йдеться про стан взаєморозрахунків з бюджетами усіх рівнів, реєстраційні та облікові дані. Також є можливість отримати результати обробки документів, строки подання звітності та сплати податків, суми залишку на електронному рахунку Казначейства, тощо.

За задумкою спеціалістів, електронний кабінет складається з двох функціональних частин: відкритої (загальнодоступної) та приватної (особистого кабінету). До відкритої частини електронного кабінету мають доступ та можуть отримувати інформацію усі користувачі без електронного підпису. Вхід до приватної частини (особистого кабінету) потребує ідентифікації. Після проходження користувачем електронної ідентифікації онлайн будь-якого кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг або через Інтегровану систему електронної ідентифікації – id.gov.ua (MobileID та BankID).

На думку працівників Державної податкової служби, найпопулярнішим електронним сервісом є – Електронний кабінет, який запроваджено із січня

2018 року та забезпечує можливість реалізації платником податків своїх прав та обов'язків, визначених Податковим Кодексом України. У звіті за 2020 рік ДПС багато інформації надає щодо розширення послуг в електронних кабінетах Електронний кабінет забезпечує надання понад 100 сервісів [10].

На думку керівників ДПС – 40% юридичних осіб і 75,8% фізичних осіб-підприємців, які користуються електронними кабінетами, це вагомий показник для звітування про позитивні напрямки діджиталізації у 2020 році.

Таблиця 1

Діджиталізація податкового адміністрування в Україні
у 2020 році

№ з/п	Типи утворень платників	Зареєстрованих в ДПС тис.	Платники які користуються електронними кабінетами, тис.	Частка діджиталізованих платників, %
1	Юридичні особи	1266,1	566,0	44,7
2	Фізичні особи – ФОП	1821,3	1380,0	75,8
3	Фізичні особи – громадяни	-	654,0	-
4	Усього	3087,4	2600,0	84,2

* Сформовано авторами за даними ДПС [10]

За даними звіту ДПС за 2020 рік, констатуємо, що 84,2% є користувачами електронних ресурсів та комунікацій створених державою. Та не все так райдужно, як відображає статистика. Як правило, серед ФОП-ів користування електронними кабінетами та іншими сервісами мають непостійний характер, адже потребують постійного обслуговування та супроводу, що тягне за собою певні фінансові капіталовкладення та витрати. На нашу думку, частковим вирішенням даного питання в частині податкового адміністрування було б запровадження державної фінансової або технічної підтримки впершу чергу малого бізнесу. Адже, перевантажені ресурсні можливості в електропостачанні, нерозвинута мережа Wi-Fi, 3G, тощо, призводить до нівелювання переваг електронного документообороту і повертає нас назад до командно-адміністративного управління, тобто безпосереднього контакту платника з

податковим спеціалістом. Що стосується 654 тис. фізичних осіб – громадян України, то це особи, які скористалися податковою знижкою за 2019 рік. Виявити залежність для фізичних осіб – громадян неможливо, адже відсутня інформація щодо загальної кількості платників та й право на податкову знижку має тільки невелика частка найманих працівників.

Яким же нам видається алгоритм майбутнього спрощеного податкового адміністрування?

По перше, повинні бути дотримані основоположні принципи оподаткування.

По друге, має проводитись постійна роз'яснювальна робота із платниками податків на предмет формування податкової культури.

По третє, має бути дієва система покарань у сфері податкового законодавства щоби не виникало спокуси його порушувати починаючи від голови ДПС і закінчуючи платником податків.

По четверте, створена електронна система суб'єктів та об'єктів оподаткування у тісній співпраці із органами державного управління та місцевого самоврядування.

По п'яте має бути постійне бажання покращити власну податкову дисципліну усіх суб'єктів податкового права.

Останнє, на нашу думку, є ключовим, адже збудувати цивілізоване і самодостатнє суспільство можливо тільки у вільній державі, де діє норма закону для всіх.

Висновки. Тільки таким чином, на наше глибоке переконання, можливо досягти спрощення процедури адміністрування податків і зборів. Та все ж пропонуємо також розглянути доцільність покращення менеджменту державних фінансів у сфері податкового адміністрування. Досить багато експертів діючий порядок збору фіскальних платежів вважають ключовим чинником, що перешкоджає розвитку бізнесу.

Спрощення адміністрування податків неможливе також і без системних реформ податкової політики, а саме:

- гнучкість податкових ставок з метою стимулювання бізнесу;
- недопущення податкових амністій тіньових капіталів, а навпаки їх оподаткування для виведення;
- запровадження податку на виведення капіталів;
- повне оцифрування процедури адміністрування податків та розвантаження бюджетних видатків платників податків;
- проведення зрозумілої і послідовної державної політики підтримки малого й середнього бізнесу;
- створення єдиної централізованої електронної бази даних з метою недопущення податкових правопорушень.

Використана література

1. Власов В. Відповідь PwC на податкові та юридичні виклики 2021 року. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/services/tax/assets/pwc-business-challenges-response-ukr.pdf>.
2. Гмирін А. Криміногенні явища податкової злочинності. *Ірпінський юридичний часопис*. 2020. Вип. 2(4). С.107-114.
3. Іванов Ю., Швабій К. Нагальні проблеми формування державної податкової політики в Україні. *Фінанси України*. 2017. С. 39-52.
4. Крупка М., Кміть В., Паславська Р. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та перспективи. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.2. С.217-224
5. Кудряшов В. Управління фінансуванням державного бюджету України. *Економіка України*. 2020. № 2 (699). С.45-65
6. Луцик А., Синютка Н. Податковий інструментарій фіскальної політики в умовах діджиталізації фіскального простору. *Світ фінансів*. 2019. №1(58). С. 87-97.
7. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // База даних «Законодавство України» (в редакції від 15.05.2021р.)/ ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20150101>.
8. Райт К. Управління портфелем змін у державному секторі. *Фінанси України*. 2018. № 1. С. 31-34.

9. Тофан І. М., Агрес О.Г., Шматковська Т.О. Проблематика адміністрування податку на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки в Україні. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 3 (11), Ч.3. С. 148-153.

10. Податковий дайджест, Eurostat: [Електронний ресурс] – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11469100/2-29102020-BP-EN.pdf/059a7672-ed6d-f12c-2b0e-10ab4b34ed07>.

11. Публічний звіт ДПС за 2020 р. Офіційний сайт ДПС [Електронний ресурс] – URL: <https://tax.gov.ua/data/files/254901.pdf>.

References

1. Vlasov V. PwC's response to tax and legal challenges in 2021. Access mode: <https://www.pwc.com/ua/uk/services/tax/assets/pwc-business-challenges-response-ukr.pdf>.

2. Gmyrin A. Criminogenic phenomena of tax crime. *Irpın Law Journal*. 2020. Issue.2(4). P.107-114.

3. Ivanov Y., Schwabiy K. Urgent problems of formation of the state tax policy in Ukraine. *Finance of Ukraine*. 2017. P. 39-52.

4. Krupka M., Kmit V., Paslavaska R. The system of tax administration in Ukraine: status, problems and prospects. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. 2016. Issue.26.2. P.217-224.

5. Kudryashov V. Management of financing of the state budget of Ukraine. *Economy of Ukraine*. 2020. № 2 (699). P.45-65.

6. Lutsyk A., Sinyutka N. Tax tools of fiscal policy in terms of digitalization of fiscal space. *World of Finance*. 2019. № 1(58). P. 87-97.

7. Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine of 02.12.2010 № 2755 VI // Database "Legislation of Ukraine" (as amended on 15.05.2021) / Verkhovna Rada of Ukraine. Access mode: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20150101>.

8. Wright K. Portfolio management change in the public sector. *Finance of Ukraine*. 2018. № 1. P. 31-34.

9. Tofan I.M., Agres O.G., Shmatkovska T.O. Problems of administration of real estate tax different from land in Ukraine. *Scientific Bulletin of Polissya*. 2017. № 3 (11). P.3 P. 148-153.

10. Tax Digest, Eurostat: [Electronic resource] Access mode: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11469100/2-29102020-BP-EN.pdf/059a7672-ed6d-f12c-2b0e-10ab4b34ed07>.

11. Public report of the State Tax Service for 2020. [Electronic resource] Access mode: <https://tax.gov.ua/data/files/254901.pdf>.

Оксана Владимировна Грицина

кандидат экономических наук, доцент,
Львовский национальный аграрный университет, Львов, Украина

Иван Николаевич Тофан

кандидат экономических наук, доцент,
Львовский национальный аграрный университет, Львов, Украина

Ольга Вячеславовна Шолудько

кандидат экономических наук, доцент,
Львовский национальный аграрный университет, Львов, Украина

УПРОЩЕНИЕ ПРОЦЕДУРЫ НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ И ЕЕ ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ В УКРАИНЕ

Аннотация. Результаты статьи получены за счет применения методов: абстракции – при определении содержания понятия налоговое администрирование, сравнения – при установлении преимуществ и недостатков действующей процедуры налогового администрирования, обобщение и идеализации – для поиска оптимальной составляющей эффективной процедуры налогового администрирования.

В статье определена потребность в применении отличной от действующей процедуры налогового администрирования. Установлена взаимозависимость между влиянием фискальных и политических факторов на осуществление налоговой реформы в части процедурного сопровождения. Проанализирована эволюция изменений отдельных норм налогового законодательства с целью упрощения процедуры администрирования на примере налога с доходов физических лиц и налога на недвижимое имущество отличное от земельного участка. Выявлен ряд сдерживающих элементов процедуры налогового администрирования, требующих устранения или кардинального видоизменения с целью достижения максимального фискального бюджетного эффекта и роста уровня налоговой дисциплины налогоплательщиков. Предложен четкий и понятный порядок действий с целью применения оптимальной и необременительной процедуры администрирования налогов всеми субъектами налогового законодательства.

Вследствие переориентации действующей процедуры налогового администрирования на ее упрощенную версию предлагается креативное и рациональное решение вопроса взаимного доверия и уважения между субъектами налогового законодательства, минимизации бюджетных расходов фискального аппарата и уменьшение времени на налоговое администрирование налогоплательщиков.

Предложенные элементы упрощения процедуры уменьшат время налогового администрирования как работникам фискальных служб так и налогоплательщикам. Также это позволит значительно сэкономить на бюджетных и коммерческих расходах. Упрощение процедуры администрирования налогов увеличит доверие населения и малого бизнеса к фискальным службам государства.

Ключевые слова: администрирование налогов, налоговая нагрузка, бюджет, налоговая дисциплина, подоходный налог, налог на недвижимость.

Oksana V. Grytsyna

Candidate of Economics (PhD), associate professor,
Lviv National Agrarian University, Lviv, Ukraine

Ivan M. Tofan

Candidate of Economics (PhD), associate professor,
Lviv National Agrarian University, Lviv, Ukraine

Olga V. Sholudko

Candidate of Economics (PhD), associate professor,
Lviv National Agrarian University, Lviv, Ukraine

**SIMPLIFICATION OF THE PROCEDURE OF TAX ADMINISTRATION
AND EXPEDIENCY OF ITS IMPLEMENTATION IN UKRAINE**

Abstract. Results of the research were obtained by applying the methods of abstraction – to define the essence of tax administration, comparison – to identify advantages and drawbacks of the current procedure of tax administration, generalization and idealization – to determine an optimal component of the effective procedure of tax administration.

The research confirms the necessity to apply a procedure of tax administration that is different from the current one. The authors substantiate the dependence between the impact of the fiscal and political factors on the tax reform implementation in terms of its procedural assistance. The work presents analysis of the evolution of changes of some tax legislation norms to simplify the procedure of administration on the example of the personal income tax and property tax other than land. The research specifies a set of stagnating elements of the procedure of tax administration, which should be eliminated or crucially changed to achieve the maximum fiscal budget effect and to reach the adequate level of the tax discipline of tax-payers. The article suggests a clear and comprehensive order of actions to fulfill the optimal and easy procedure of tax administration by all subjects of tax legislation.

Reorientation of the current procedure of tax administration to its simplified version is suggested as a creative and rational solution of the problem of mutual confidence and respect between the tax legislation subjects, minimization of budget expenditures of the fiscal apparatus and reduction of the tax-payers' time for tax administration.

The proposed elements of the procedure simplification will cut down the time for tax administration both for the fiscal authority staff and for tax payers. It will also considerably save the budget and commercial costs. The simplification of the tax administration procedure will improve the confidence of population and small business to the fiscal bodies of the state.

Key words: tax administration, tax burden, budget, tax discipline, personal income tax, property tax.